

BRASSÓ! LAPOK

Főszerkesztő: SZELE BÉLA dr.

POLITIKAI NAPILAP

Felelősszerkesztő: KOCSIS BELA

ÁRA:	Az előfizetés ára helyben:	Az előfizetés ára vidékre:	Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:	Előfizetési árak külföldre:	HIRDETÉSEKET	BUKARESTBEN:
3 LEI	Évente 500 lei Félévre 270 Negyedévre 140 Havonta 52	Évente 600 lei Félévre 320 Negyedévre 170 Havonta 60	BRAȘOV—BRASSÓ, Kapu-uca 64—66. szám. Telefonszámok Szerkesztőség 177. Kiadóhivatal és nyomda 82. sz.	Évente 800 lei Félévre 500 Negyedévre 250 A portódíjak emelése esetére az előfizetési díj emelésének jogát fenntartjuk magunknak.	Brassó kivételével kizárólag a PUBLICITÉ RADOR, BUCAREST, Strada Berthelot No. 1 vagy annak fiókjai vesznek fel. APRÓHIRDETÉSEK közvetlenül a kiadóhivatalhoz küldendők vagy bármelyik bizományosunk útján is feladhatók	4 LEI Vasárnap 5 LEI

XX. ÉVFOLYAM.

BRASOV-BRASSÓ, 1924. május 30. (Péntek)

123. SZÁM.

Ünnepélyes

alkalmak idején szép beszédekben újra meg újra hangsúlyozzák, hogy a románok a nemzeti kisebbségekkel szemben nem akarnak úgy eljárni, mint ahogy annak idején a magyarok eljártak. És valóban, a közigazgatás reformjáról szóló törvényjavaslat ezt nyilvánvalóan tanúsítja is! A magyarok tudniillik törvényt hoztak, melynek alapján a közösségek a tárgyalás és a jegyzőkönyv nyelvét önmaguk szabadon állapíthatják meg, de ha a választott képviselőtestület egyetemesen más volt az anyanyelv, mint a többségé és ez az egyetemes követelte, akkor ezt a nyelvet is el kellett fogadni a tárgyalás és a jegyzőkönyv nyelvét. Jól jegyezzük meg: ez nemcsak a nemzeti kisebbségekre nézve volt érvényes, hanem magára a többségre alkotó népre is. Így történt meg, hogy például Nagyszebenben, ahol a magyarok még csak egyetemesen sem alkották a városi képviselőtestületnek, a nyelvüket, mely egyébként az állam nyelve volt, még jegyzőkönyvi nyelv gyanánt sem érvényesítették.

Ezt írja egyik legutóbbi számában brassói szász lapjaink, amikor elkeseredve szól arról, hogy a készülő közigazgatási reformban a nemzeti kisebbségekre, ezeknek az anyanyelvére egyáltalán nem lesznek tekintettel, s a magyarok és németek közösségei közölgatás, tehát a saját legvitalább ügyükben véleményüket, bírálatukat, javaslatukat, akaratukat a saját anyanyelvükön nem érvényesíthetik.

Ugy volt az; mondja a családától sujtott német újság »a sovíniszta« Magyarországon. A szabadságos, türelmes Romániában azonban meg fog történni, hogy egy tiszta németlakosságú bánáti községben, vagy egy szintizta magyarországi székely községben a képviselőtestületi tagok anyanyelve teljesen száműzve lesz. Az adófizető polgárok millióit fosztják meg borzasztó módon attól a jogtól, hogy mint bennszülött polgárok, községi ügyeik megtárgyalásában részt vehessenek, mert hiszen románul nem tudnak hozzászólni!

Ez bizony így van, s talán így is lesz, ha a mostani rendszer fenntartja uralmát. Ünnepélyes alkalmakon, szép beszédekben csak tovább fogják hangoztatni az egykori magyar erőszakot és elnyomást, s ugyanakkor érezni fogjuk mi is, a szászok is, sőtők még keservebben mint mi, mert a magyaroknak a Királyföldön kevesebb joguk volt mint nekik, hogy a mostani rendszer a legkiméletlenebb elnyomás az 1868-iki magyar nemzetiségi törvény által biztosított szabadságjogokkal szemben. Ez a törvény intézményesen biztosította románok, tótok, németek, szerbek anyanyelvének szabad használatát a hivatalos eljárásban, a községi és törvényhatósági életben, a felekezeti és községi iskolákban, a mai kormányrendszer ellenben intézményesen megakadályozza azt. A gyulafehérvári határozat és annak szelleme a román nép igazságérzetét és méltánylását fejezte ki a mult és tanulságával és kötelező viszonyosságával szemben, de a hatalom nem respektálja magának a román népnek ezt a bölcs, megértő és belátó akaratát sem. A párisi egyezmény szerződési kötelezettséggel utasította Románia mindenkor kormányát a nemzeti kisebbségek anyanyelvének és faji individualitásának tiszteltetésére, tartására, de a hatalom nem respektálja még az

európai nagyhatalmak e komoly, megszerzetekintő és a népek szabadságát biztosító akaratát sem.

Pedig ebben a tekintetben is örök érvényű marad Rousseau vitathatatlan igazsága: a társadalmi szerződés az állampolgárok közt oly egyenlőséget létesít, melynél fogva ugyanazon feltételek mellett vannak kötelezve, de ugyanazon jogok illetik is meg őket. S így a szerződés természeténél fogva, a fátalom minden oly cselekvése, azaz a közakarat minden autentikus eljárása egyaránt kötelezi, vagy előnyözi az összes polgárokat.

Ebben a nagy Romániában, ahol valóban jelentékeny többségben van a román faj, még akkor is méltányosnak kellene lenni a másnyelvű honfitársak faji individualitása, nyelve és kultúrája iránt, ha nem volna itt példának és precedensnek a magyar nemzetiségi törvény, mely a népi kisebbségek jogait biztosította, ha nem volna is gyulafehérvári határozat és párisi szerződés, s ha a világháború indítéka, körülményei katasztrófája nem szolgálna is a legvalószínűbb intéssel és tanulsággal. Itt abszolút méltányosnak kellene lenni, mert nem foglaltatik benne veszedelem

sem a románságra, mint nemzetre, sem Romániára, mint államra, ellenben a nyugalom, a megelégedés, a munkakészség és odaadó hűség által, amit nyer ne, csak erejét, virágzását, nagyságát mozdítaná elő.

Az összesség legfőbb java, — mondja ugyancsak a Társadalmi szerződés halhatatlan szerzője, — két fődoigon áll: szabadság és egyenlőség. A szabadságon, mert minden részleges függés ép olyan nagy erőttől fosztja meg az államot, az egyenlőségen pedig azért, mert a szabadság anélkül fenn nem állhat.

Katasztrófális robbanás a fővárosban

Levegőbe röpült a katonai lőszerraktár — Megszámlálhatatlan az áldozatok száma Kigyulladt a Cotroceni-kastély

— Bukaresti tudósítónk telefonjelentése. —

BUKAREST, május 28. Hihetetlen arányú és következményeiben pillanatnyilag még kiszámíthatatlan tűz ütött ki ma délután tizenkét órakor a bukaresti központi katonai lőszerraktárban, amely a cotroceni palota közvetlen közelében fekszik. A tűz abban a helyiségben tört ki, amelyben a gyalogsági töltevények voltak elraktározva, s hihetetlen gyorsasággal terjedt tova. A tűz jelzése után Livezeanu ezredes, a lő

szerraktár parancsnoka azonnal megjelent a helyszínen. A tűzoltók a katonasággal együtt hihetetlen erőfeszítéssel igyekeztek a tüzet lokalizálni, mert a tűz a többi raktárakat is fenyegeti. A legjobban az ágyulövedéki raktárt veszélyezteteti a tűz s a mentés főként ennek izolálására irányul.

Délután három órakor a tűz egyre terjed és már hatalmas robbanások hallhatók a fővárosban.

A katonaság a tűz színhelyét körülbelül egy kilométernyi körzetben lezárta, oda senki sem mehet, s a veszélyeztetett környék lakosságának kilakoltatását már meg is kezdték.

Négy órakor a tűz katasztrófális arányokat öltött, s óriási robbanások várhatók.

Menekül a főváros lakossága

Délután öt órára megtörtént a borzalmas katasztrófa. — A katonai lőszerraktár épületei egymásután repültek a levegőbe óriási detonációval. A főváros lakosságán rettenetes pánik vett erőt, s mindenki észvesztve menekül a mezőségek felé.

A robbanások borzalmas módon követik egymást, s a város szívében az összes ablakokat és kirakatokat betörték.

A tűz színhelyétől három kilométernyi körzetben veszélyezteteti a biztonságot, s számos ház már rombadólt. A lakosság riadalma és kétségbeesése félelmetes és leirhatatlan.

A Cotroceni királyi palota lángbaborult.

A fővárost pokoli rémület tartja izgalomban. A házak, a lakások kiürültek, senki sincs otthon, mindenki a szabad ég alá menekül, mert senkisé tudja, hogy mit hoz a következő pillanat.

Este fél hatkor a robbanások szakadatlanul, óriási erővel tartanak, s a lakosság még mindig ezerszámra menekül az országutakon. Magában a fővárosban lehetetlenség megmaradni, mert a robbanás következtében kiszabadult lövedékek a város legbelsőbb részén is veszélyeztetik az emberéletet.

A katonai kordont a tűz körül megerősítették, a tűz színhelyét azonban még csak megközelíteni sem lehet, s a mentés a lehetetlenségek közé tartozik. A hatóságok minden felvilágosítást megtagadnak. A tűz keletkezésének okát senki sem tudja.

A pánikot még növeli az a hír, hogy a tűz környékén lakók közül igen sokan halálukat lelték. Az áldozatok számát még csak megközelítőleg sem lehet megállapítani.

A főváros központjában majdnem minden üzletet bezártak. Az utcák tele vannak menekülőkkel, akik közül már igen sokan sebesültek meg. A mindenütt repkedő lövedékek leszakítják a házakról a tetőcserepeket, s a bezúzó ablakcserepek is állandóan veszélyeztetik az emberek testi épségét.

Magyarok Rómában

A Brassói Lapok tudósítójától.

ROMA, május 25. Az örök város lármás falai között, ahol nap-nap után az egész világ ad egymásnak találkát, itt is — ott is magyar szó hangzik. Az örök, nyugtalan emberi vágy, mely mindig újat akar s melynek elviselhetetlen az egy helyhez kötöttség, a háborúelődözte tíz éves rabságából felszabadult s dacára utleveknek, vizumkényszereknek, ledönti az országhatárokat s úzi, vonszolja az embereket ki, messze, távoli országokba.

A ragyogó, kék egü olasz tavasz meghozta Rómának az idén az első magyar zarándokokat. Husvételre egy nagy magyar diákkaput jött le s csalogó magyar diákkaputól visszhangzottak a zeg-zugos római utcák. Kihallgatásuk a pápánál egyike volt a szezon legényesebbjeinek. A pápát is elragadta a magyar diákok lelkesedése.

Ma meg az Országos Kat. Szövetség nagy nemzeti zarándoklata érkezett meg Csernoch hercegprímás vezetésével. Különös sulyt ad ennek a zarándoklatnak az a tény, hogy tíz év után az első, mely utnak indult, s másodszor meg, hogy az egyetemes magyar nemzet hódolata akar ez lenni azért a sok anyagi segítségért, melyet a két utolsó pápa a nyomorban sanyító Magyarországnak juttatott.

De ezeken kívül is — hol apró párokban, hol nagyobb kolóniákban — de rengeteg magyar fordul meg Rómában. Szép tavaszi estéken, mikor egész Róma a Pinció sétányain üdült, csak úgy zugott, bugyborékol a magyar szó.

Fájdalmas pontja volt mindig a magyarságnak, hogy nem volt nemzeti temploma Rómában. Apró kis népeknek, mint ruthéneknek, szíreknek, maronitáknak is volt, csak ép a magyarnak kellett magát idegen, német és osztrák árnyékban meghuzni. A helyzet még ma is ez, de már komoly lépések történtek a Forum Trajanum mellett egy csinos kis templom megvételére.

Addig is, míg a szép terv tesztet ölt, a Rómában időző Bangha páter megszervezte az első magyar istentiszteleteket. A német-magyar kolégium intím kis kápolnájában minden vasárnap összeül a magyar kolónia, bus bántatosan szólalnak meg az ősi magyar énekek és sok szép vigasztaló szó ömlik a Bangha ajkáról.

A magyar nép kulturális értékét és erejét elsősorban a Római Magyar Intézet képviseli. A gyönyörű művészeti kis villában, mely a mecénás-lelkű Fraknoi püspök ajándéka, mozgalmas élet folyik. Ifjú magyar tudósok, szám szerint hatan, dolgoznak, írnak, buvárkodnak. A nagy római könyvtárak, levéltárak, magyar vonatkozású dolgait kutatják. Vezérük a pártalan Gerevich Tibor, aki a művészettörténelemben ma már európai szaktekintély, s akinek olasz politikai körökkel is — közté Muscolinivel s Gentili miniszterrel — a legharáságosabb kapcsolata van.

Egy érdekes és érdemes társaság a magyar pápi kolónia is. Itt van P. Bangha, aki egy egész újszerű s igen értékes egyházi világszervezet kiépítésén dolgozik, Buttykay Antal, a pesti közönség kedvelt egyházi szónoka, Serédy, a magyar bencés, akiről nyílt titok, hogy a pápai államtitkárnak jogi ügyekben jobb keze, Szabó dömös atya, aki már évek óta egy egyetemen rektor, Az erdélyi magyarságot Monay Ferenc, a minoriták aradi rendfőnöke, most a rendi theologia rektora, s Pázzitnyai Bonaventura, nagybányai házfőnök, most magyar gyónlató a Szent Péterben képviselik.

S hogy kik vannak még itt? Egy pár szegény, kőbor festő, akik korgó gyomorral, de szent lelkesedéssel világdícsőségről álmodnak; egy pár bukott, letört egzisztencia, kik szállodában tányért mosnak, vagy építkezéseknél téglát hordanak; s végül egy pár magyar kommunista, akik csak szegénye, álka itt is magyar névnek.

Franciaország, Anglia és Németország miniszterelnökei résztvesznek a népszövetség genfi tanácskozásán

Mi lesz a népszövetség tárgyalásainak napirendje?

— A Brassói Lapok eredeti távirata. —

LONDON, május 28. Hivatalos helyről nyert értesülés alapján közli a Morningpost, hogy Macdonald személyesen részt akar venni a nemzetek szövetségének genfi tanácskozásán. Itt akarja kifejteni Anglia nemzetközi politikáját, s ha Franciaországban Herriot lesz a kormányelnök, úgy ő szintén el fog menni Genfbe. A lap szerint kormánykörök úgy tudják, hogy bárki legyen is akkor a német kancellár, szintén meg fogják hívni a népszövetség tanácskozásaira.

Az angol kormány megkérte a nemzetek szövetségének főtitkárságát, hogy

a június tizenegyedikéi népszövetségi ülés napirendjére tölze ki a következő pontot is: »A népszövetségi tanács megatartásának kérdése a saint-germaini békeszerződés 159. a trianoni békeszerződés 143 és a neuilly-i békeszerződés 104-ik cikkelyeivel szemben.«

A kérdéses cikkely szövege a következő: »Ausztria, Magyarország és Bulgária kötelezi magát, hogy a jelen szerződés hatályba lépéig aláveti magát olyan vizsgálatnak, amelyet a nemzetek szövetségének tanácsa szótöbbséggel szükségesnek ítél.«

Óriási botrány közepette napolták el a skupstina üléseit

Százhetvenre emelkedett az ellenzéki mandátumok száma

— A Brassói Lapok eredeti távirata. —

BELGRAD, május 28. A skupstinának egyetlen ülése, amelyet azért hívtak össze most, hogy újból elnapolhassák, teljes botrányba fulladt. Az ellenzék, amely többsége lett a parlamentnek, hallani sem akart az elnapolásról, s Jovanovicnak, a skupstina elnökének kárba vesztett minden fáradozása, hogy rábírija az ellenzékot a skupstina október huszadikáig leendő elnapolásának tudomásul vételére. Az ellenzékiek mindent visszautasítottak, s ebben a már amúgy is izgatott hangulatban nyílt meg az ülés.

A megnyitás után negyvenhárom Radics-párti képviselő mandátumát igazolták, miáltal az ellenzéki mandátumok száma százhetvenre emelkedett a kormánypárti százharminckettővel szemben.

Az igazolások után Pasics emelkedett szólásra, hogy felolvassa a ki-

rály elnapoló kéziratát. Az ellenzék oldalán óriási lármát tört ki erre, a padokat verték, kiabáltak, fűtyültek, Pasics hangját, aki rendületlenül olvasta tovább a királyi kéziratot, hallani nem lehetett. Amikor a miniszterelnök befejezte az olvasást, a kormány és a radikálisok eltávoztak a teremből, mire az ellenzékiek, mint a skupstina többsége, tovább akart ülésezni. Mikor ezt a kormánypártiak megtudták, visszatértek a terembe s a botrány tovább tartott. Az ellenzékiek végül is belátták, hogy nem boldogulnak, kivonultak a teremből. A botrány teljes negyven perccig tartott s majdnem tettelegességre került a sor.

Az ellenzék, amely a skupstina elnapolását törvénytelennek tartja, elhatározta, hogy újból manifesztumot intéz a néphez.

Bratianu nem engedélyezi az Averescu-párt hódoló felvonulását

Averescu tábornok bejelenti, hogy személyesen fogja áttörni a katonai kordont

A Brassói Lapok bukaresti tudósítójától.

BUKAREST, május 28. A Brassói Lapok tegnapi számában közöltük, hogy az Averescu-párt június harmadikára hatalmas tüntető felvonulást rendez a fővárosban s ez alkalommal jeleztük azt is, hogy Bratianu Jónel miniszterelnök egyáltalán nem hajlandó engedélyezni ezt a felvonulást. A miniszterelnök ennek a felvonulásnak ma hivatalosan is kifejezést adott s kategorikusan kijelentette, hogy

senkinek, tehát még Averescunak sem, semmi körülmények között sem engedi meg, hogy a mai vasáros időben tüntető felvonulásokat rendezzen.

A miniszterelnöknek ezzel a nyilatkozatával szemben Averescu tábornok a leghatározottabban és a legenergikusabban kijelentette, hogy

ha a miniszterelnök elhatározása megmásíthatatlan, úgy ő és pártja a legelzántabb tettek terére lép.

Goga Oktavian a mai nap folyamán Róricába, a miniszterelnök birtokára utazott, hogy elhatározásának megmáztatására bírja. Az Averescu-párt álláspontja az, hogy a liberális kormánynak már a kölcsönösség elve alapján is kötelessége a tüntető felvonulást engedélyezése, mert az Averescu-kormány annak idején semmi akadályt sem gördített a liberális manifesztáció megnyilvánulása elé.

Amennyiben Bratianura ez az érvelés sem hatna

Averescu tábornok a holnapi nap folyamán a király előtt kihallgatásra jelentkezik és teljes súlyával tiltakozni fog Bratianu Jónel ellen, a kárnak fogja azzal szemben az uralkodó védelmét. A kihallgatáson hangszólóan fogja Averescu, hogy a liberális párt megelégedik a király iránt köteles

hódolatról akkor, amikor nem engedélyezi az Averescu-párt hódoló felvonulását, hol a rend fenntartását maga Averescu tábornok személyesen garantálta. Kijelenti egyúttal a tábornok azt is, hogy a mennyiben katonaságot állítana a kormány a tüntetők ellen, úgy ő maga fog a felvonulás élére állni és személyesen fogja a kormány katonai kordonát áttörni.

A köznapok eseményeit, amelyek — úgy látszik — felette komolyoknak mutatkoznak, érthetően feszült érdeklődéssel várják mindenütt.

Mégis megtörtént a nemzeti párt és a parasztpárt fuziója

Ma délben egy órakor létrejött a végleges megegyezés

A Brassói Lapok bukaresti tudósítójától.

BUKAREST, május 28. A hetek óta tartó tanácskozások, amelyek a parasztpárt és a román nemzeti párt fuzióját célozták, ma végre eredményre vezettek. A megállapodás többé kevésbé már néhány nappal ezelőtt teljesen készen állt, közbejött azonban Bratianu Jónel akciója, amelyel megakadályozni igyekezett a fuziót. Ugy látszik azonban, hogy a miniszterelnök igyekezete hiábavaló volt, mert ma, szerdán délben egy órakor létrejött a két párt között a végleges megállapodás a fuzió ügyében, úgy, hogy a további tanácskozások, amelyeket azután folytatnak, már a fuzionált párt hivatalos tanácskozásának lehet tekinteni.

Holnap minisztertanács lesz

BUKAREST, május 28. A kormánytagjai holnap délelőtti tíz órakor minisztertanácsot tartanak.

Elferdített tények

Jánusarcu újságcsinálás

TEMESVAR, május 28. Tatarescu miniszter magyarnyelvű félhivatalos a Temesváron megjelenő »Esti Lloyd« tegnapi száma több cikkben foglalkozik a Magyar Párt kolozsvári intézőbizottsági ülésével és a brassói nagygyűlés elhalasztásának tényével. A romániai magyarság érzését, hitét és meggyőződését legkevésbé nem ismerő lap egyik cikkében a brassói nagygyűlés elhalasztását a párt mai vezetősége taktikázásának minősíti és az ennek következtében bekövetkező szakkadásért a párt »mai urai«-t teszi felelőssé. Ugyanez a pompásan informált újság elfelejti, hogy az első oldalon mit írt és a batodik oldalon már ugy színezi ki a brassói gyűlés elhalasztását, mintha az az intézőbizottsági ülésen »tulsulyban« volt »baloldali szárny« győzelme lenne.

Ez a kapkodás és összevissza beszé-
lés jellemzi a Tatarescu ur magyarnyelvű félhivatalosának egész politikáját és annak tárgyiagosságát, komolyságát.

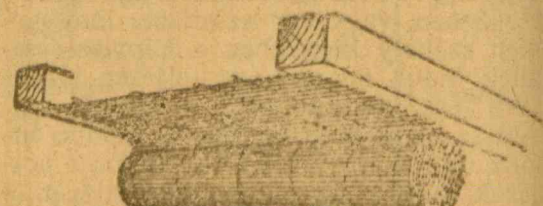
Egyébként anélkül, hogy az intézőbizottsági ülésen történtek részletezésébe beocsátkoznánk, megállapíthatjuk, hogy a »baloldali szárny« mint ilyen, nagyon gyengén szerepelt a gyűlésen, tulsulyban pillanatig sem volt, ellenben tapasztalni kellett, hogy a magyarság egységén sem hamis jelszavak köntöse bujva, sem megrendelésre rest ütni nem lehet, mert minden ilyen törekvés a romániai magyarság egységének erős fallanxával találja szemben magát. Es ezt jó lesz mindenkinek megjegyeznie, aki a demokrácia mindent eltűrő hamis jelszával és a hatalom kegyének keresésével bírálja az eseményeket, vagy igyekszik hangulatot teremteni.

Megszakadtak a német-országi gazdasági tárgyalások

BERLIN, május 28. A Németország és Oroszország között folyó gazdasági tárgyalások megszakadtak és a német bizottság hazatért. A szovjet ugyanis vonakodik mindaddig tárgyalásokba becsátkozni, míg nem rendeződik az a viszály, amely a két ország között a berlini szovjet kereskedelmi bizottság épületében történtek miatt tört ki.

Csütörtökön döntő nap lesz az angol kormányra nézve

LONDON, május 28. A Daily News jelentése szerint a kormány tagjai megállapodtak abban, hogy, ha a kormányt az alsóház csütörtöki ülésén leszavazzák, úgy vagy lemond, vagy pedig a parlament feloszlatását fogja javasolni a királynak.

A Bacula-mennyezet

(deszkaszalozás nélkül) hasonló jó minőségben sokkal olcsóbb, mint a nádaszott mennyezet.

BACULA - mű Ganzert & May Brassó

BOLONYA, Jancsi-sor 3. Telefon: 3-66.

Állandó raktár:

Arad: Merle Géza, old. mért. Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 44.
Bukarest: M. Askenazy, Bulv. Besarab 143. Telefon: 26/16.
Braila: I. Axelerat & Comp. Str. Regala — Col. Plevnei. Telefon: 60/1.
Kolozsvár: Szénási I. cal. Mánastur 8. Telefon 3/48. — Nagyszeben: Paipar R. T. Háromcserefa-utca. Telefon: 58. — Temesvár: Polgar A. & Társa R. T. III. Bulv. Carol 46. Telefon: 77. — Giurgiu: I. Carnabatu. Focșani: Gottfried Leibovici. — Medgyes: Wilhelm Oberth, Piața Reg. Ferdinand 7.

Tégla ezrenként 1.400.— Lei
Hódferkucserép 1.500.— „
Hornvöltcserép 2.800.— „
vasuti kocsi rakva.

KÜLLÖVÖLGYI ÉPÍTŐ R-T.
DICSŐSZENTMARTON.

Zsák Zsineg
HAVAS DEZSŐ
TIMIȘOARA 8878 **Kötél**

Ujabb „nagy ügy” foglalkoztatja a fomesvári hatóságokat

De mért is nincs a dilettánsnak színészigazolványa?

A Brassói Lapok tudósítójától.

TEMESVÁR, május 28. Temesvár községének egy jó részét — a józsefvárokat — ismét egy „nagy ügy” tartja állandó izgalomban. Egészen nevetséges, mi len dolgozók pazarolják néha a hatóságok a sokkalta komolyabb, szükségesebb ügyekre felhasználható munkaidéjüket és eme új ügy szereplői is ártatlanságuk biztos tudatában nevetségesnek tartották eleinte a vizsgálatot, de az állandó szőrszálhasogatás és lehetetlen kihallgatás, a fegyverek zöme végre megtörtö őket, egyszerű fiatalembereket és izgalomba hozta hozzátartozóikat.

Az eset előzményei visszanyulnak a fiatalember ambíciós vágyáig, valamint tenet, valamint, ami egyúttal az önértékelést is előmozdítja. Ez a nagybárá jobb iparos segédekkel, akik apjuk keze alatt dolgoznak a mesterségen, meg kishivatalnokokból álló ifjúság eljár az egyes józsefvárosi vendéglőkben rendszeresített táncmulatókhoz, de csakhamar unalmasoknak találja ezeket, ha most előt nem valami új programot, a táncot. Aztán, hogy valami testületet vagy egyesületet képeztek volna, kiderült, hogy a saját kezük munkája árán egy kis szünetet s aztán a táncot megelőzően mindig fel kellett egyenlődni: lel táncszóval, ki énekel, ki szavalattal, vagy monológgal, sőt kis szindarabok előadásába is fogtak. Mindehhez persze megszerezték az esetlegesre a hatóságok előzetes engedélyt.

Ez a kis „kabaré” ahogyaük nevezték, lassacskán kibővült. Magyar, román és német ifjak, vagy leányok, háromnyelvű programot állandósítottak és szombatonként meg vasárnaponként hozzátartozóik kivül egész kis közönséget vonzottak, magyar, német és román polgárokat. Sőt annyira vitték, hogy már egy öregeztársaság, Kónyes Jenő is megnyerte maguknak, aki egyrészt egy kis utbagyűlöléssel szolgált, másrészt „drótkörmel” emmel egy kis mellékesre is jutott. Egyszer azonban megtörtént a baj. Eppen azzal, hogy az érdeklődők száma megsaporodott és az ifjak nagyobb vendéglőbe helyezték át főhadiszállásukat, illetőleg a szünpadjukat. Az előbbi vendéglő nagy társaság előtt bosszút esküdött ekkor a „fejükre... Hogy ő majd tesz róla....

Alig kezdték meg a rendes szórakozásokat a másik vendéglőben: volt ott rendőrtisztviselő, pénzügyigazgatási delegált, detektív, rendőr — mint mindig — hivatalosan, s mindezek elég jól mulattak a meglehetősen előadásokon: egy még szolgálatban sem lévő, régi közrendőrből avanzsált rendőrtiszt megint ellenük a feljelentést éppen a román monológgal kapcsolatban. Az eredeti szövegben előfordul ugyan az — építő — részlet:

Az előadó a hajába kap, majd mutatja a tenyerét: itt van, a tető....

A feljelentés szerint azonban az előadó ezt mondta volna:

— Itt van, a tető, a román tető....

Senki nem sejtette semmit, egykorra valamennyiüket a rendőrségre citálták és megadott a szőnyű vizsgálat. A tisztviselő, aki ezt lefolytatja, egy reggeli ember, igen nagy dolgot lát benne. S a felfogásához híven, a legnagyobb szigorral is jár el. Híába hivatkoznak az ifjak arra, hogy az összes hallgatóságot a románokat is elhívták, senki sem hallotta azt a kijelentést: nincs szükség azokra. S a kishivatalnokok lártak a legrosszabbul: már a rendőrségen is, de még a hivatalfőnökök is megfenyegették őket, hogy kiteszik őket az állami szolgálatból és a többi is következik még....

A legfogorombban azt írta a vizsgáló: látot vendéglő tisztviselő:

— Mutasson fel legalább egyet is a szereplők közül: színészigazolványt....

— De hiszen dilettánsok vagyunk és dilettáns előadásra is kaptunk engedélyt....

— Nem baj, — kiáltja magán kívül a tisztviselő — mégis csak lehetetlenség színészigazolvány nélkül játszani....

Mert itt már egészen mást látnak a dologban... talán azt, hogy hiszen már megint a hajába kap, majd mutatja a tenyerét: itt van, a tető....

Es nem eszt, ha ez a vizsgálat anynyi almatlan éjszakába kerül s józsefvárosiaknak.

Huszmillió lej értékű hadianyagot fedeztek fel Brailában

A mit a németek ott felejtettek

A Brassói Lapok tudósítójától.

BRILA, május 28. A brailai szigurancafonokséghez tegnap egy jelentés érkezett, amelynek tartalma kész szenzáció erejével hatott. A jelentés szerint a brailai „General” palota pincéjében hatalmas katonai raktárt találtak, amelyet még a német megszállás idején rendeztek be. A raktárban hatalmas mennyiségű katonai és tengerészeti műszer és nagy értékű hadianyag volt elraktározva.

A szenzáció jelentés kézhezvétele után Dimitrescu Gita szigurancafonok kiküldötte Popovici dandárparancsnokot, Parizescu Teodor rendőrprefektust valamint Sica és Gheorghiu komisárokat a helyszínre, hogy ejtsék meg a szükséges vizsgálatot.

A kiküldöttek felnyitották a Gene

rala pincéjét, ahol hatalmas csomagok, ládák, dobozok és zsákok voltak rendben elraktározva, s mindegyikükön nagy volt hadianyaggal és háborus eszközökkel. Egy félreeső kamrában pedig nagymennyiségű mezőgazdasági szerszámot találtak. A talált értékeket azonnal átszállították a sziguranca, ahol megkezdtek azok leltározását.

A talált tárgyak értéke meghaladja a huszmillió lejt, s azokat most a hatóságok hadizsákmányának fogják minősíteni, s az illetékes miniszteriumnak fogják rendelkezésére bocsátani. A felfedezésről azonnal táviratilag értesítették a belügyminiszteriumot, ahonnan egy főfelügyelő már le is utazott a vizsgálat további részének lefolytatása céljából.

Megnyílt a német birodalmi gyűlés

Lárma, szíriénabugás, Internacionálé... Deutschland, Deutschland über alles...

— A Brassói Lapok

eredeti távirata —

BERLIN, május 28. Tegnap nyitották meg az új parlament üléseit, amely formális ülés lett volna, azonban a kommunista képviselők hangos viselkedése következtében a botrányos és lármás jelenetek sorozatává lett.

Bock, a hetvennyolc éves szociálista, korelnök nyitotta meg az ülést. Alig hangzottak el az elnök szavai, a kommunisták fülsiketítő lármában törtek ki, s követelték, hogy azonnal bocsássák szabadon a letartóztatott politikai foglyokat. Az elnök hiába csönget s a láрма csak akkor ül el, amikor Katz kommunista képviselő emelkedik szólásra s tolmácsolja azt, amit a kommunista párt eddig artikulálatlan hangzavarban követelt, és javasolja, hogy napirend előtt tárgyalják le a letartóztatott kommunista képviselők szabadonbocsátásáról szóló javaslatot,

mire a jobboldal és a centrum nagy lármába tör ki.

Miután az elnök a csendet és rendet helyreállította, névsort olvasat. Bismarck herceg nevének olvasásánál valaki elküldötte magát:

— Jaj, jaj neked, mert Bismarck unokája vagy!

Ludendorff nevének a kommunisták iszonyatos lármát csaptak és szinte kórusban kiáltották:

— Ki vele!

S amikor Tirpitz nevére került a sor, a kommunisták szíriénákat fújtak. Névsorolvasás után megállapítja a korelnök, hogy negyvenháromezer kilenc képviselő van jelen, az ülés tehát határozatképes.

Ezután felolvasták a kommunisták és nacionalisták javaslatát, amelyekben a nacionalisták a bajorországi kivételes állapot megszüntetését, a kommunisták pedig a letartóztatott képviselők szabadonbocsátását követelték.

Tizenháromhónap lesz egy esztendő

A népszövetség megkezdte a naptár reformjának tárgyalását

A Brassói Lapok párisi tudósítójától.

PARIS, május 25. A Népszövetség tudvalevően felszólította valamennyi állam kormányát és valamennyi bevett vallásfelekezetet, fejtse ki álláspontjukat a mai naptár megváltoztatása dolgában és lehetőleg önálló javaslatot is tegyenek. A naptár ügyének megtárgyalására kiküldött bizottság május 20-án kezdte meg tanácskozásait Párisban. Az első kérdés, melyet a bizottságoknak el kell dönteni, az, hogy 30 és 31 napos hónapokat kreáljanak-e, ami 28 és 29 napos február megszüntetését jelent, vagy pedig teljes hetekből összeállított 28 vagy 35 napos hónapokat. Az utóbbit azért tartanák előszerűnek, mert ez esetben minden dátum állandóan ugyanarra a napra esik. Abban az esetben, ha teljes hetekből összeállított hónapok lennének, külön problémaként merül fel az esztendőként megmaradó néhány nap elhelyezése. Erre nézve az ajánlja egy-egy javaslat, hogy ezeknek a fölösleges napoknak ne legyen önálló nevük, hanem csatolják őket a vasárnapokhoz.

Ilyképen minden esztendőben két napig tartana néhányszor a vasárnap.

A másik kérdés, mely szorosan összefügg a 28 vagy 35 napos hónap kérdéssel: hogy az esztendőt 12 vagy 13 hónapra osszák be? Európa kétségtelenül ragaszkodik a tizenkét hónapos esztendőhöz, mert egész gazdasági élete erre van berendezve. Nagy bonyodalmat és sok nehézséget okozna, ha egy esztendőben 13 hónap lenne, mert akkor a negyedév nem kerek három hónap lenne, hanem három és egynegyed hónap, ami már körülményes és zavaros számítás. Amerikában, melynek gazdasági élete esztendő és hónapos egységekkel dolgozik, nem okozna zavart a tizenhárom hónapos év, sőt még kellemes lenne is. Az amerikaiak már ki is fejezték azt a kívánságukat, hogy a reform alkalmával 13 hónapra osszák fel az esztendőt.

Az amerikaiak kívánsága minden esztendőben a Népszövetségnek a naptár-reformáló bizottságának döntését.

Nem lehetetlen, hogy a bizottság nem tud majd megállapodásra jutni, mint, hogy elfogadja az 1922-ik évben Rómában tartott csillagászati kongresszus javaslatát, amely szerint hivatalosan osszák fel 13 hónapra az esztendőt, de emellett a gyakorlatban maradjon meg a tizenkét hónapos esztendő is. A római javaslat szerint ennek semmi akadálya sincs, csupán az szükséges, hogy a 13 részre osztott esztendő egységei ne viseljék a hónapok nevét, csupán számot kapjanak, azonkívül hónap helyett más elnevezést.

A világ nyilván egész nyugodtan várja a Népszövetség naptári bizottságának tárgyalását, mert tudja azt, a mit a Népszövetség — ugylátszik — nem tud, hogy a világnak sokkal sürgetőbb és fontosabb dolgai is vannak, mint a mai idoszamítás megváltoztatása. Ha a Népszövetség ettől a reformtól várja a rábizott népek sorsának jobbrafordulását, akkor a legteljesebb reménytelenséggel nézhetünk a jövőbe....

Vilmos császár fasiztának vallja magát

Az excsászár monarchista tüntetést szervez

A Brassói Lapok tudósítójától.

PARIS, május 28. A Chicago Tribune berlini tudósítójának közlése alapján érdekes cikklet meglepett olvasóit. A tudósító szerint Vilmos császár legújabb fasizta elveket vall, s erről állítólag Wulle képviselő, aki Hitlerrel együtt dolgozott és aki jelenleg a szélső monarchista áramlat egyik leghangosabb vezértérfele, informálta Wulle szerint Vilmos császár nemrég néhány vendége előtt, akik Doornban meglátogatták őt, kijelentette, hogy felette hálás a német „völksdi” (tehát a német fasizta) pártnak azért a működéséért, amelyet a legutóbbi választási agitációval kifejtett. S amikor ezek a vendégek eltávoztak, Vilmos császár mindegyiküknek egy-egy ezüstből készült kanapós keresztet adott emlékül.

Egy berlini jelentés szerint az első gárdaezred junius tizenegyedikére annak a szobornak a leleplezésére készül, amelyet az ezred katonái a háboruban elesett bajtársaik emlékére emeltek. Eből az alkalmából — mint beavatott helyen mondják — a monarchisták pártján arányú monarchista tüntetésre készülnek, s arra már igen sok katonai és nacionalista szervezet bejelentette részvételét. A nagy monarchista manifestáció költségének fedezésére Vilmos császár állítólag hatalmas összegeket küldött Friedberg tábornoknak, az egyik Hohenzollern-Sigmaringen hercegnő férjének, s közölte vele azt is, hogy a mennyiben a manifestáció mégis delicttel járna, úgy azt is fedezni fogja. Egyben azt az óhaját is kifejezte, hogy az ezred vendégeit nemcsak módon kell fogadni, mert feltétlenül szükséges, hogy az altisztek és katonák előtt a katonai és monarchista tradíciókat megőrizték és azoknak tiszteletéről tanúságot tegyen az ezred.

Ahogy engem ver az Isten...

Várdy Aladár országszerte ismert dala. Moravetz-kiadás, mindenütt kapható!

FIGYELEM!

A budapesti tavaszi vásárán a főcsarnok 164 sz. kirakóhelyén a

National Register - kasszák

fognak kiállítani. Azok a kereskedők, kik a mintavásárt meg akarják látogatni, felkéretnek a „National” kasszák kirakóhelyének megtekintésére.

Vezérképviselői:
NICOLAE IVANOVICI & Comp.
BUKAREST.

PASSAGIUL VILLACKCS, SCARA C.

BUKAREST - BCU-Cluj

Ne használjon silány utánzatokat, hanem vegyen eredeti TAURIL tömitő lemezeket. Rador 2021

Műszerészt

kötő- és szövőgyár részére keres

I. TEUTSCH és TSAL R.-T. BRASSÓ, HOSSZU-U. 20. 9355

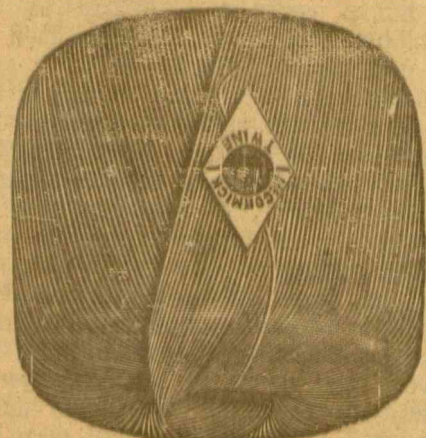
Telefon : 107.

Aranyosgyéresi Agyagipar R. T.

TURDA-TORDA. Ajánlja elismert legjobb minőségű, földgázzal égetett, horvált, hodfarku és gerinc cserepet, ugymint német és normal méretű falitégla, valamint alagsóveit

Rador 1800 534

Használjon csak eredeti „Standard Mc-Cormick” Manillát

BARTHA ÁRPÁD Sft.-Gheorghe — Sepsiszentgyörgy. 9328

Alkalmi vétel!

Nagy városban piactéren évtizedek óta fennálló

Vaskereskedés

Áruval együtt más vállalat miatt sürgősen eladó. Értekezni: SCHWARTZ SAMU Targu-Mures, FOTER 30. SZ.

NŐI ÉS FÉRFI CONFECTIO!

NYÁRI NŐI KABÁTOK ÉS COSTÜMÖK, EREDETI FRANCIA MODELLEK

FÉRFI ÖLTÖNYÖK ÉS RAGLÁNOK NAGY VÁLASZTÉKBAN, OLCÓ ÉS SZABOTT ÁRAK MELLETT CSAKIS

N.V. & O. Westemean cégnél,

Brassó kaphatók.

Keresünk megvételre 220 Volt egyenáramu

1-20 HP. ELEKTROMOTOROKAT.

Ajánlatok:

ELSŐ TEMESVÁRI SZESZÉGETŐ ÉS FINOMÍTÓ R.-T. TIMISOARA címre küldendők.

„Rador” No. 2019

670

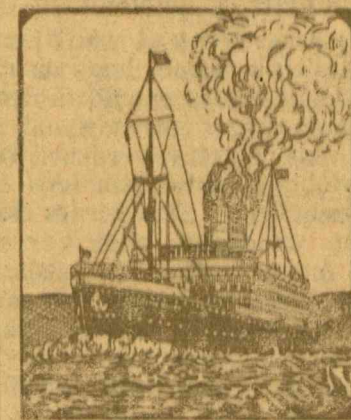

FIGYELEM!

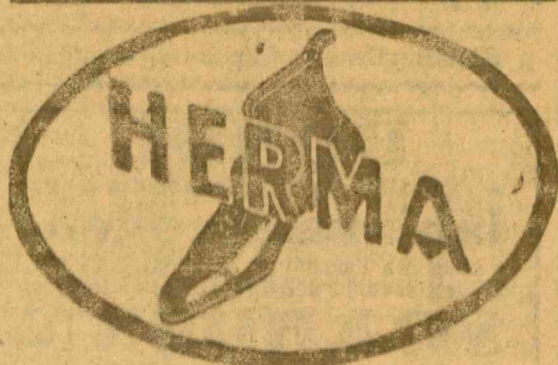
A dél-amerikai kvóta még nem telt be,

mivel az oda való bevándorlás most korlátlan. Aki tehát akar Argentínába, Kolumbiába, Kuba, vagy Braziliába utazni, pektust a

COSULICH LINE-181 BUCURESTI, Cal. Griviței 181.

Legolcsóbb és legkényelmesebb utazási lehetőség Amerika, Canada, Argentína és Braziliába. Vasúttal való utazás a hajóig csak 48 óráig tart. 00000 csak egy határ!

Kapható

minden jobb cipőüzletben.

2-4 középsikolát végzett tanulóknak

felvétetik a BRASSÓI LAPOK nyomdájában.

Van szerencsénk értesíteni, hogy Szegeden 18 évig fennállott paprikanagykereskedésünket ARADRA, Str. Alexandri 5. helyre költöttük át, mert is abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy igen t. vevőinket a leggyorsabban és mindenkor a legkezebb árral látjuk el, a mindenkor legolcsóbb naplárak mellett. Raktáron tartunk állandóan kizárólag szegedi edesemest, róssa és királypaprikát, 5, 10, 20, 25 és 50 kg-os hivatalosan ömlesztett zsákokban úgy, hogy t. vevőink szükségletükhöz képest minden mennyiségű paprikát, eredeti ömlesztett zsákokban rendelhetik meg. Felhívjuk különösen b. figyelmét a most forgalomban levő spanyol paprikára, mely áruval a szegedi államert kitűnő zamatu edespaprikát keverik. Ezáltal az étel keserű lesz és az ételnek ru-zsa íze kellesz. Arról biztosítottuk t. vevőinket, hogy a mi elvünk nem az áraknál, hanem mindenkor az árú minőségével vagyunk foglalkozva, ezért is kerülnek bármely megrendelését. Töltesd a paprikát!

Belogh Zsigmond és Tsa ARAD, Str. Alexandri 5.

1000 kg. aprított

TÜZIFA

Lei 700.— házhoz szállítva.

TONSCH ANDRÁS FAKERESKEDŐ: WEISZ MIHÁLY-UGCA 29. TELEFON 286.

Az előkelő világ cipőkréme!

SATMAR

DACIA

(volt) Pannónia szálloda, étterem és kávéház. Kifűző konyha, előcsarnok, hűtő-műanyag vízfűtő és központi fűtés

Belvárosban azonnaira két világos helyiség keresztek

Kalaptormálással. Értekezni lehet K. SZABÓ RÓZSIKA, Kapu-UGCA 40.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egy sző ár: 2.— lei. — Vastagabb betűvel 4.— lei. — Legkisebb apróhirdetés 20 lei. Csak választékosan felszerelt kérdőírókdecsin válaszolunk. — Apróhirdetéseket a fenti árak mellett bizományosunknál is feladhat minden helységben, aki aztán pontosan továbbítja kiadó hivatalunkhoz.

Keresek fiatal egészséges tisztadadát május végére. Ajánlatokozók írjanak „Rendszeret” jellegre a Brassói Lapok kiadó hivatalába.

Tusnádfürdőn szobák pensióval és persió nélkül, lefoglalhatók. Junius hóban 30% kedvezmény. Érdeklődni: Adler, Kapu-u. 14. 9324

Tűzfatermelést, csusztatást és csusztatató építést vállalom. Érdeklődők 9180 sz. alá kiadóhivatalhoz kéretnek fordulni.

Keresek tanulókat mielőbbi belépésre. Schul József. Hirscher-UGCA 22. 9327

Gépezet vagy üzemevezető, 15 év praxissal állást keres egy gyárba. Cím Otto Stehrbrück könyvkereskedés Orsova. 9328

Eladó önkéntes árverésen Gyergyószentmiklósi Városház-UGCA 1 számú belsőség 2 üzemhelyiséggel, lakással és külön épülettel. Árverés 1924. június 1-én d. u. 3 órakor. Értekezni Dr. Todor Bala ügyvédnél. 9329

Vidéki birtokra, magános urhoz szorgalmas, szorgos igényű, kertészettel, baromfitenyésztéssel, főzészettel, munkabíró, középkorú gazdasszony keresztek. Kimerítő ajánlatokat fizetési igény megjelölésével. Feltehetően megbízható jellegre a kiadóhivatal továbbítja. 9330

10 H. P. stabil benzínmotorom eladom. András Mihály, Pálesil de Jón (Kásonaltiz) Csik m. 9331

Egy jó segéd keresztek Jakab Albert cipészmeisterhez Kőbánya-ut 11. Ugyanott egy ügyes fuvarosnak felvétetik. 9332

Bakfiaszén waggon rakományban vagy fuvarral Brassóba szállítva kapható, ugyisint eladó egy hímmerleg 2500 kg. hordképességgel. Sziklás József Brassó, Árvaház-UGCA 7. 9333

Eladó egy ház, 3 szoba, konyha, pince, nyárkonyha, kemence, új istálló, nagy veteményeskert, az udvaron kut és egyéb melléképületek, villanyvilágítás, azonnal elfoglalható. Csernátfalu 542. sz. 9334

Fehérnemű és ruhamosást lakásomon vállalom pontos és jutányos áron. — Cím 9334 szám alatt a kiadóhivatalban. 9334

Naponta friss tehéntej kapható az általános fogyasztási szövetkezetben. 9335

Egy új nagy jégszekrény, jókarban levő székrozdók és építéshez való gerendák jutányos áron eladó az általános fogyasztási szövetkezetben. 9336

Eladó egy cséplőgarnitúra 6 HP. benzínmotorral, körfűréssel, hátul zsákot kettős tisztítóval. De Lazzero Attilio Santamaria Hajeg. 9337

Eladó egy pár hónapig használatban volt 30—35 mtr. kerítés kapuval, egy nagy szénatartó vagy kocsi ői és egy sertésöl. Megtekinthető Gyár-ut 118. Bővebbet Gyár-ut 38. 9338

Olcson eladó egy mozgósínházgép, egy accumulator, egy fagyaltgép, egy jégszekrény, egy zsemledaráló és egy üzlethelyiség kiadó. Érdeklődni Románteplom-UGCA 62. 9339

Egy önállóan főzni tudó szakácsnő keresztek. Cím 9352 sz. alatt a kiadóban. 9340

Vidéken egy vegyeskereskedés négy szoba konyhás lakással, nagy raktárhelyiséggel, udvarral és teljes berendezéssel több évre bérbeadó. Cím 9351 szám alatt a kiadóban. 9341

Eladó egy 6-cs gőzcséplő garnitúra 70000 leirt Szécs, Apáca. 9342

Sepsiszentgyörgyön, az Olt-UGCA 24 szám alatt egy beltelek eladó. Értekezni Sepsiszentgyörgy, Csiki-UGCA 9. sz. 9343

Eladó egy 3 méter magas kredenc zöld márványlappal, 12 fiókkal Dreksler Róza, Kolostor-u. 36. 9344

Legszebb és legújabb bécsi modell minden színben kapható. Knautz Amália, Kereszt-u. 13. 9345

Egy nagy szobás konyhás lakásomat elcserelem szhez hasonló lakással a belváros közelében. Cím 9345 szám alatt a kiadóban

Kiadó egy kis üzlethelyiség Fekete-UGCA 8 szám alatt. 9346

Szűcssegéd, ki önállóan dolgozik a szűcs szakmában, állást keres csakis oly műhelyben, hol egész éven át dolgozhatna. Ajánlatokat 9348 szám alatt a kiadóhivatal továbbítja.

Gyakorlati árasztófény, lehetőleg fűszer-szakmából jó bánásmód és jó fizetés mellett felvétetik azonnaira. — Bizalmi állás. Gurtesch Frigyes posztógyári káptin, Prejmer, Brassó mellett. 9349

Bérlet vágást

fűrészt-telepünkön nagyon jutányos áron elvállalunk.

„Honterus” Üveggyár Brassó. 9350